

Aarhus Kommune
**Plan for Beredskab og
Fortsat Drift**

Indhold

Indledning	3
Ansvarsfordeling	4
Østjyllands Brandvæsen: Koordinering og rådgivning	4
Byrådet og Direktørgruppen: Plan for Beredskab og Fortsat Drift	4
Magistratsafdelingerne: Indsatsplaner for kritiske ydelser	4
Kommunale arbejdspladser: Lokale instrukser	5
Planoversigt	5
Ajourføring	6
Krav til planerne	6
Planernes tilgængelighed	6
Krisestyringsorganisation	7
Kriseledelsen – Strategisk niveau	7
Krisestabe – Operationelt niveau	10
Driftsniveauer	11
Driftsniveau 1	11
Driftsniveau 2	11
Driftsniveau 3	11
Aktivering af beredskabet	12
Drift af beredskabet	13
Krisekommunikation	14

Plan for Beredskab og Fortsat Drift 2018 – 2021 Aarhus Kommune

Indledning

Aarhus Kommune skal være rustet til at håndtere forstyrrelser af driften. Robustheden skal måles på kommunens evne til at opretholde kritiske ydelser og serviceniveauet over for borgerne – også når større eller alvorligere hændelser indtræffer.

Aarhus Kommunens beredskabsplan skal være med til at understøtte, at kommunes drifts- og serviceniveau i videst mulige omfang kan opretholdes eller hurtigst muligt genetableres, uanset hvilke hændelser, der indtræffer. Beredskabsplanen betegnes *Plan for Beredskab og Fortsat Drift*.

Med denne plan ønsker Aarhus Kommune at skabe en fremtidssikret og effektiv ramme for, hvordan kommunens drift opretholdes, uanset hvilke hændelser der rammer kommunen. Planen skal tilsikre, at entydige beslutningskompetencer kombineres med de rette faglige kompetencer i kommunen således problemet hurtigt skal løses, skadesvirkningerne begrænses og at kommunens drift hurtigst muligt genoprettes.

Denne plan sikrer, at ansvaret for kommunens fortsatte drift er entydigt placeret i Direktørgruppen, og at det påhviler den enkelte direktør at tilsikre planlægningen for fortsat drift i egen magistratsafdeling. Direktørgruppen er således garant for en entydig og enstrenget beslutnings- og kommandovej ved håndtering af større eller uventede hændelser, der sikrer kommunens robusthed over for byrådet og dermed også over for kommunens borgere.

Det følger af Beredskabsloven § 25, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har pligt til at udarbejde en samlet plan for kommunens beredskab. En sådan plan skal jf. Beredskabsloven § 25, stk. 3 revideres efter behov og mindst én gang i hver valgperiode. Med vedtagelse af Plan for Beredskab og Fortsat Drift betragtes dette som værende opfyldt.

Ansvarsfordeling

Plan for Beredskab og Fortsat drift bygger på princippet om sektoransvar således, at de kommunale enheder der til dagligt har ansvaret for en opgave, også har det ved større eller alvorligere hændelser.

Østjyllands Brandvæsen: Koordinering og rådgivning

Byrådene i de fire hjemkommuner har med vedtægterne for Østjyllands Brandvæsen besluttet, at Østjyllands Brandvæsen skal have en koordinerende og rådgivende rolle i forhold til hjemkommunernes beredskabsplanlægning. Det betyder, at Østjyllands Brandvæsen har ansvar for at bistå og vejlede kommunen med udarbejdelse af Plan for Beredskab og Fortsat Drift samt øvrige planer.

I akutte situationer har Østjyllands Brandvæsen ansvar for følgende:

- Rådgivning af Kriseledelsen
- Understøtte dialog med øvrige myndigheder, eksempelvis Østjyllands Politi og Region Midt
- Koordinere hændelser der går på tværs af kommunegrænser

Byrådet og Direktørgruppen: Plan for Beredskab og Fortsat Drift

Plan for Beredskab og Fortsat Drift godkendes af Byrådet. Planen er forankret i Direktørgruppen. Direktørgruppen er således ansvarlig for udformning, indhold og forankring af planen.

Plan for Beredskab og Fortsat Drift indeholder rammerne for aktivering og drift af kommunes beredskab. Desuden beskriver Plan for Beredskab og Fortsat Drift sammensætningen af kommunens kriseledelse.

Magistratsafdelingerne: Indsatsplaner for kritiske ydelser

Indsatsplaner er forankret i de enkelte magistratsafdelinger, og godkendes af afdelingernes ledelse.

Indsatsplaner er handlingsorienterede planer for kommunens kritiske ydelser. Nogle indsatsplaner kan være tværgående for hele kommunen – og derfor være gældende for alle forvaltninger. Det kan eksempelvis være en indsatsplan for IT-nedbrud

Andre indsatsplaner vil være specifikke for den enkelte forvaltning. Det kan eksempelvis være en indsatsplan for drikkevandsforsyning.

Endelig kan indsatsplaner spille sammen med andre kommuners planer, hvis hændelser rammer på tværs af kommunegrænser, eksempelvis voldsomt vejr eller kystforurening.

Kommunens eksisterende indsatsplaner fremgår af bilag 1.

Kommunale arbejdspladser: Lokale instrukser

Det er ligeledes den enkelte afdelings ansvar, at de arbejdspladser, som henhører under deres ansvarsområde, udarbejder og vedligeholder nødvendige lokale instrukser.

Lokale instrukser er specifikke forholdsordrer på den enkelte kommunale arbejdsplads. De skal udarbejdes lokalt, men være forankret i relevante indsatsplaner, således at der er en rød tråd mellem indsatsplaner inden for et givent område, og de konkrete procedurer, der iværksættes på den enkelte arbejdsplads eller institution.

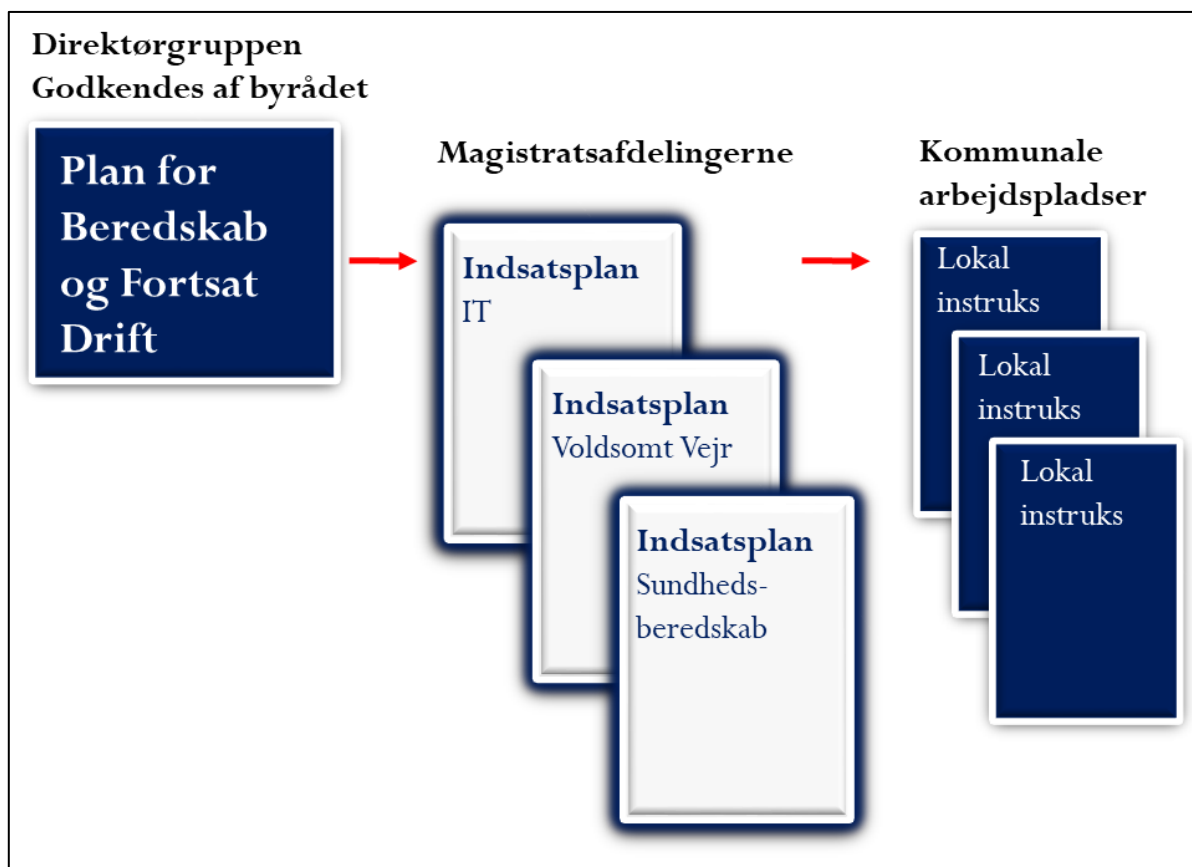
Det er den lokale driftsansvarlige, der er ansvarlig for afprøvning af egen plan/instruks. Østjyllands Brandvæsen kan bistå med den nødvendige vejledning om brand og evakuering, eksempelvis i forbindelse med et brandsyn.

Eksempler på en lokal instruks kan være:

- Brandinstrukser for den enkelte institution/skole/bygning mv.
- Procedurer for orientering af pårørende i forbindelse med kritiske hændelser fx tilskadekomst eller dødsfald
- Procedure for håndtering af akut personalemangel
- Opdaterede lister med væsentlige telefonnumre

Planoversigt

Figur 1 viser sammenhængen mellem Plan for Beredskab og Fortsat Drift og de underliggende indsatsplaner og instrukser samt viser ansvarsfordelingen i Aarhus Kommune.

Figur 1: Planoversigt for Aarhus Kommunes beredskab

Ajourføring

Plan for Beredskab og Fortsat Drift skal jf. Beredskabsloven § 25 stk. 3 som minimum revideres én gang i hver valgperiode. Ajourføring af Plan for Beredskab og Fortsat Drift bør endvidere ske hvis:

- Erfaringer fra en hændelse eller øvelse tilsiger det
- Kommunens organisation ændres
- Myndighedernes struktur eller ansvarsområde ændres

Indsatsplaner og lokale instrukser er dynamiske og bør løbende opdateres. Afdelingerne skal selv tilsikre, at de planer, der hører under deres ansvarsområde er ajourført og at Østjyllands Brandvæsen er informeret herom.

Krav til planerne

En forudsætning for et samlet overblik over kommunes indsatsplaner kræver, at der skabes en vis ensartethed i de enkelte magistratsafdelingers arbejde, ligesom der er behov en ensartethed i forståelsen af, hvor alvorlig en hændelse er og dermed hvad, der skal sættes i værk. Til at sikre en ensartethed kan forvaltningerne få vejledning og hjælp til skabeloner af Østjyllands Brandvæsen.

Opdaterede planer skal til enhver tid være tilgængelige for Direktørgruppen, ledelsen i magistratsafdelingerne, relevante medarbejde samt Østjyllands Brandvæsen.

Planernes tilgængelighed

Magistraten, Direktørgruppen og kommunens chefer kan tilgå Aarhus Kommunes indsatsplaner elektronisk i dagsordenssystemet FirstAgenda/Prepare under "AAK Beredskab".

Krisestyriingsorganisation

Med Plan for Beredskab og Fortsat Drift defineres en samlet kommunal krisestyriingsorganisation, der kan træde i kraft ved hændelser, der påvirker kommunes drift i væsentlig grad. Krisestyriingsorganisationen er opdelt mellem et strategisk og et operationelt niveau.

Det strategiske niveau udgøres af Kriseledelsen bestående af kommunes topledelse, mens det operationelle niveau består af en række hændelsesspecifikke krisestabe på forvaltningsmæssigt niveau. Ledelsen af krisestabene fremgår af de enkelte indsatsplaner.

Kriseledelsen – Strategisk niveau

En kommunal kriseledelse med et veldefineret ansvar er altafgørende for, at der hurtigt kan træffes strategiske beslutninger i Aarhus Kommune uanset hændelsens form og omfang. Sådanne beslutninger er ofte afgørende for, at kommunen hurtigst muligt kommer tilbage til normal drift.

Kriseledelsens mandat

Det følger af den kommunale styrelseslov, at Magistraten overtager Kommunalbestyrelsens beføjelser, når det under krise eller krig ikke er muligt at samle en beslutningsdygtig kommunalbestyrelse jf. § 69, stk. 1.

Af lov om kommuners styrelse under krise eller krig følger det endvidere i § 3, stk. 2, at kommunens anliggender styres af borgmesteren, hvis det under krise eller krig er umuligt at samle Magistraten til møde.

Som følge af ovenstående bestemmelser fra den kommunale styrelseslov giver Byrådet derfor med vedtagelsen af Plan for Beredskab og Fortsat Drift bemyndigelse til, at Direktørgruppen uden foregående accept i Byrådet kan træffe dispositioner uden økonomisk loft.

Dette kan udelukkende finde sted i tilfælde af en krisesituation, der kan påføre Aarhus Kommune uoverskuelige økonomiske konsekvenser. I sådanne tilfælde er rettidige og omkostningstunge dispositioner nødvendige til at imødegå eller forebygge truende eller igangværende krisesituationer. Så hurtigt som muligt - og senest ved førstkommande møde - skal Magistraten og efterfølgende Byrådet orienteres om sådanne dispositioner.

Kriseledelsens sammensætning

Nedsættes Kriseledelsen, skal den ses som en dynamisk organisation, der primært består af tre hovedgrupper:

- Magistraten (Borgmester og rådmænd)
- Direktørgruppen
- Krisekommunikationsteamet

Kriseledelsens arbejde understøttes desuden af:

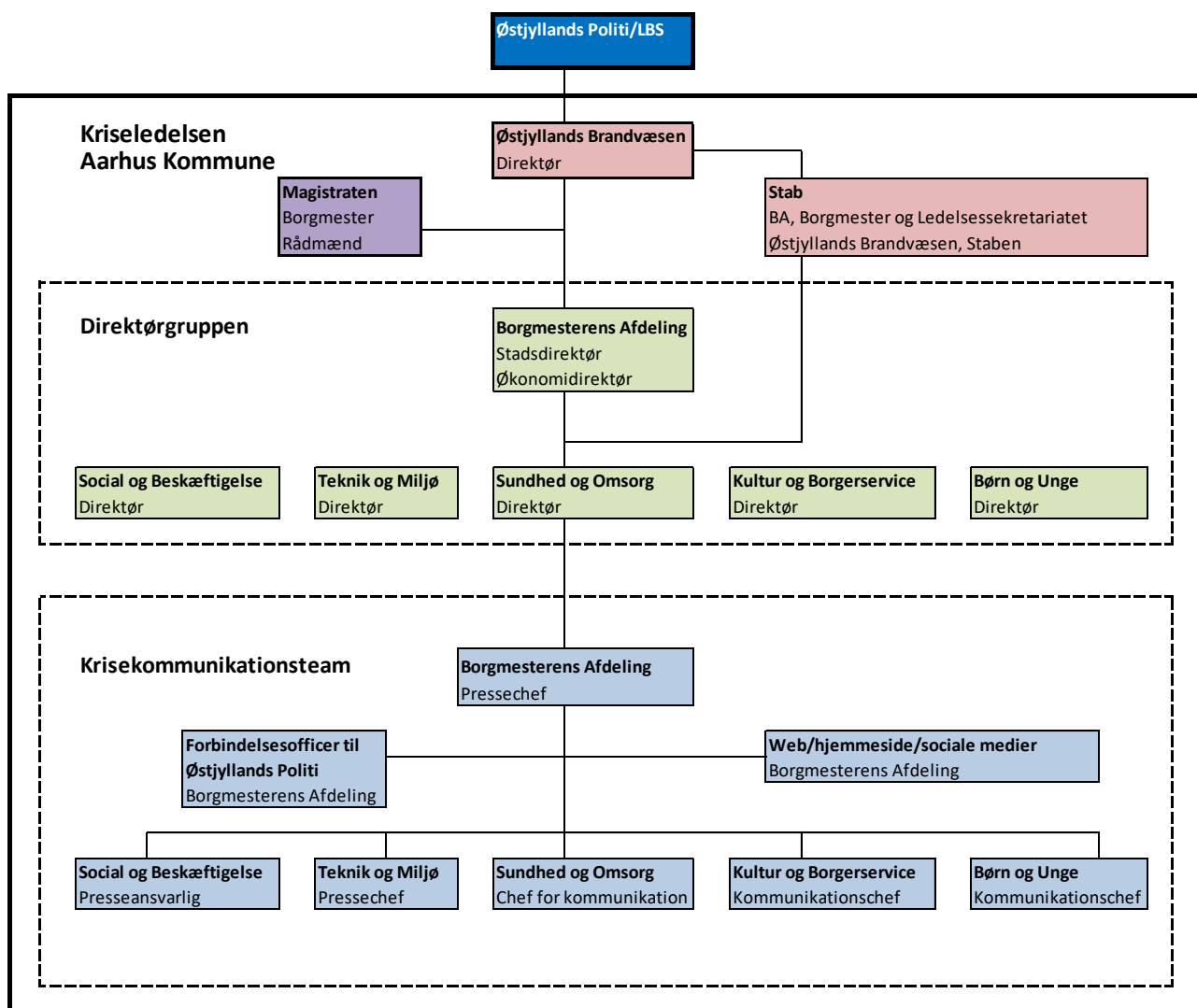
- Direktør for Østjyllands Brandvæsen eller dennes stedfortræder
- Kriseledelsens stab (Borgmester- og ledelsessekretariatet, Østjyllands Brandvæsen)

De tre grupper vil afholde møder hver for sig. Beslutninger knyttes sammen af personer fra Kriseledelsens stab, som deltager i alle møder og herved skaber forbindelse. Heraf følger, at gruppernes møder bør ligge forskudt.

Direktør for Østjyllands Brandvæsen eller dennes stedfortræder deltager i Direktørgruppens møder samt fungerer sammen med Stadsdirektøren som Kriseledelsens forbindelse til Østjyllands Politi.

Figur 2 viser Kriseledelsens organisering.

Figur 2: Kriseledelsens Organisering

Formandskab i Kriseledelsen

Formand for Magistraten er Borgmesteren. I Borgmesterens fravær fungerer den rådmand, der i flest år har haft sæde i Magistraten som formand. Står flere rådmænd lige i denne henseende, fungerer den af dem, der er ældst, som formand.

Stadsdirektøren er formand for Direktørgruppen. I tilfælde af Stadsdirektørens fravær fungerer vicedirektøren (Økonomidirektøren) i hans sted.

Formand for Krisekommunikationsteamet er Borgmesterens pressechef. I hans fravær varetager Magistratsafdelingen for Teknik og Miljøs pressechef formandskabet.

Indsatsplan for Kriseledelsen

En mere konkret og praktisk beskrivelse af Kriseledelsens opgaver, sammensætning, ansvar, mødested, stabsfunktion med videre er beskrevet i *Indsatsplan for Kriseledelsen*.

Krisestabe – Operationelt niveau

Krisestabe er en fællesbetegnelse for de hændelsesspecifikke stabe, der skal arbejde på operationelt niveau. Det kan eksempelvis være en vejrstab, der koordinerer indsatsen under voldsomt vejr eller en drikkevandsstab, der kan samles i tilfælde, hvor der er sket en forurening af drikkevandet.

Krisestabenes mandat

Krisestabene arbejder på mandat fra Borgmesteren og Direktørgruppen. Krisestaben har mandat til at træffe tværgående og koordinerende beslutninger, der er nødvendige for håndteringen af hændelsen. Krisestabene kan ikke træffe økonomiske beslutninger ud over egne, vedtagne budgetter. Ekstraordinære omkostninger skal godkendes af den ansvarlige direktør.

Østjyllands Brandvæsen kan efter behov understøtte krisestabenes arbejde.

Krisestabenes sammensætning

Personsammensætningen i krisestabene vil variere i forhold til den konkrete hændelse, men vil dog i alle tilfælde bestå af nøglepersoner inden for området, og typisk en blanding af fagpersoner og ledelse. Sammensætningen af krisestabene kan være fastsat i en indsatsplan.

Ved hændelser, hvor der er behov for rent fysisk at nedsætte en krisestab i kommunen, kan en eller flere medarbejdere fra Østjyllands Brandvæsen facilitere eller støtte den nedsatte stab.

Der kan opstå situationer, hvor der enten ikke findes en indsatsplan for en given hændelse eller situationer, hvor der ikke på forhånd er defineret en krisestab. I så fald er ansvarlig chef i samråd med relevant direktør i kommunen samt Direktør for Østjyllands ansvarlig for at udpege de personer og funktioner, der har ansvar for at håndtere den konkrete hændelse.

Driftsniveauer

Driftsniveauer beskriver, hvor alvorlig en hændelse er. En hændelses alvor afhænger bl.a. af omfang, økonomi, politisk bevågenhed, pressens bevågenhed, krisens varighed samt omfang og varighed af konsekvenserne,

Plan for Beredskab og Fortsat Drift opererer med tre driftsniveauer.

Driftsniveau 1

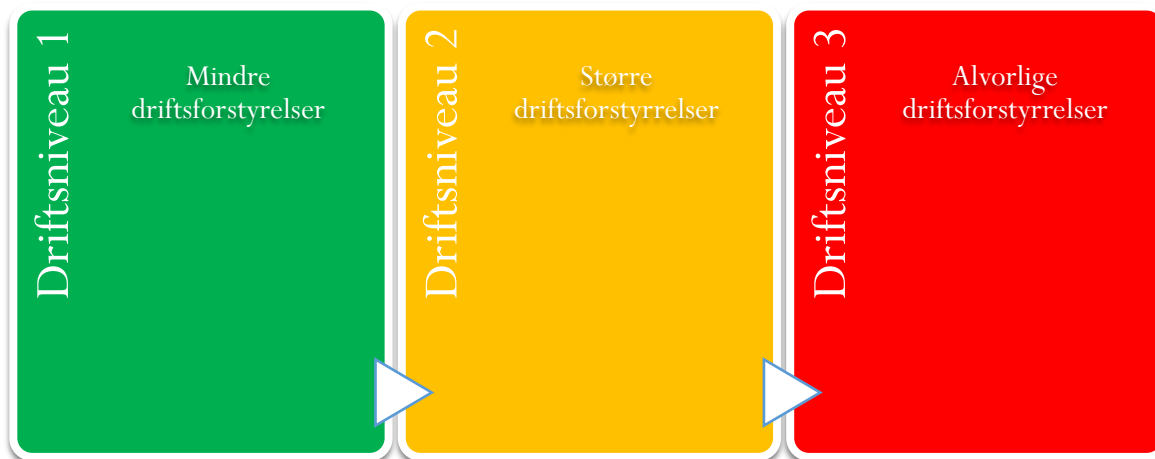
Mindre driftsforstyrrelser som kan håndteres lokalt eller i den enkelte afdeling. På driftsniveau 1 kan lokale instrukser iværksættes.

Driftsniveau 2

Større driftsforstyrrelser der har et omfang, hvor der enten er behov for tværgående beslutninger og koordinering for at kunne håndtere hændelsen, fordi flere sektorer rammes eller fordi hændelsen påvirker en sektor i stort omfang. På driftsniveau 2 kan relevante indsatsplaner iværksættes.

Driftsniveau 3

Alvorlige driftsforstyrrelser der kan have vidtrækkende konsekvenser for Aarhus Kommune eller større eller alvorligere hændelser, der påvirker flere borgere i voldsom grad. I sådanne situationer vil der være behov for strategisk ledelse eller økonomiske beslutninger. På driftsniveau 3 iværksættes *Indsatsplan for Kriseledelsen*.

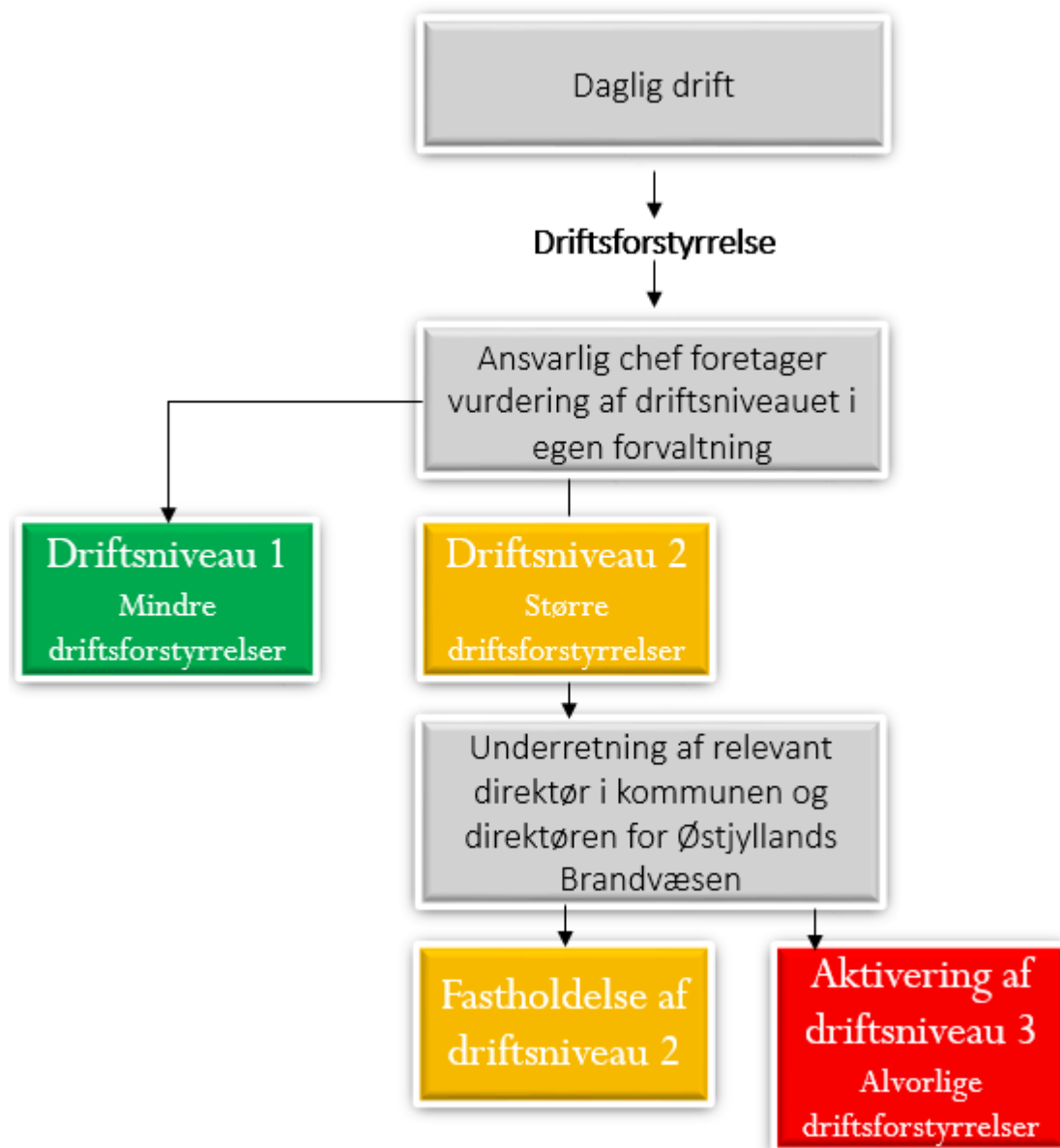

Figur 3: Aarhus Kommunes beredskab opererer med tre driftsniveauer

Aktivering af beredskabet

Erfaringer fra større hændelser både lokalt, nationalt og internationalt viser, at erkendelsen af en krises omfang og behovet for at opgradere beredskabet ofte sker for sent, fordi beslutninger skal træffes på et tidspunkt hvor mængden af viden ofte er begrænset. For at sikre, at Aarhus Kommunes beredskab bliver aktiveret i rette tid og på rette niveau, er det væsentligt, at Plan for Beredskab og Fortsat Drift er kendt af alle ledere i kommunens organisation, samt at der altid underrettes til nærmeste leder i tilfælde af væsentlige eller unormale driftsforstyrrelser.

Figur 4: Aktivering af beredskabet i Aarhus Kommune

Figur 4 viser, at den ansvarlige chef for det berørte område skal foretage en vurdering af, om der er tale om en mindre driftsforstyrrelse, som uproblematisk kan håndteres lokalt eller i egen afdeling/forvaltning. Eller om der er tale om en hændelse, der kræver tværgående beslutninger og koordinering eller hændelser i en sektor af ekstraordinært omfang, og hvor der evt. iværksættes en indsatsplan for

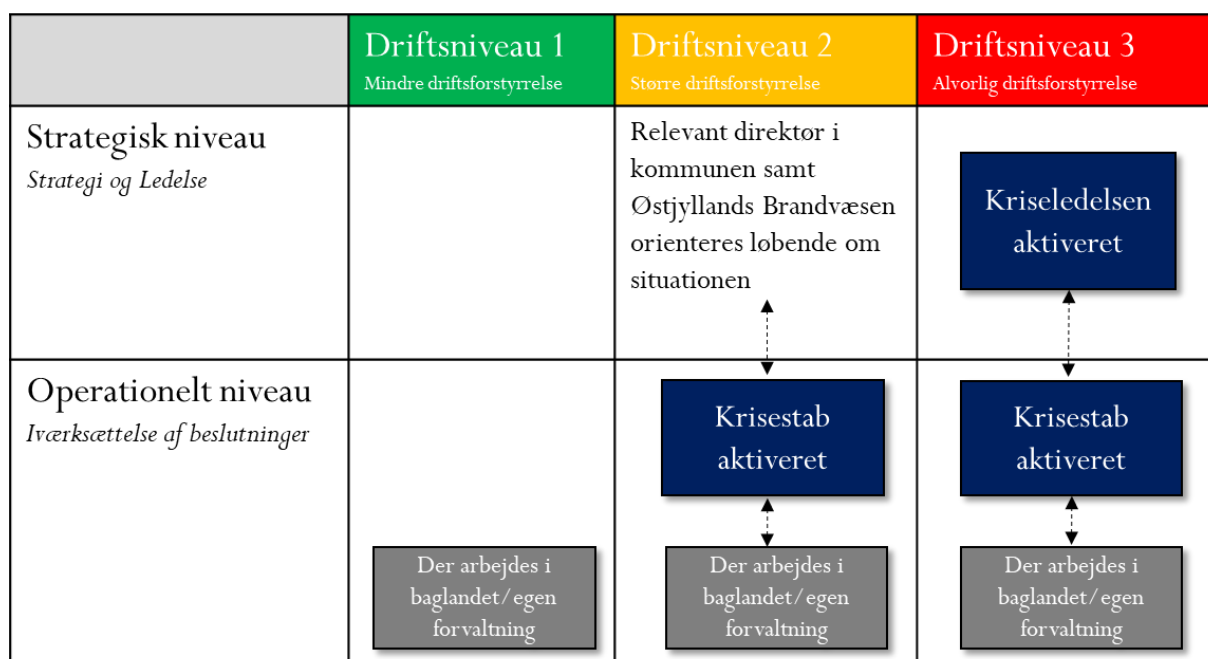

området. I sådanne tilfælde arbejdes der på driftsniveau 2, og den ansvarlige chef underretter den for området relevante direktør samt Direktør for Østjyllands Brandvæsen.

Den for området relevante direktør vurderer i samråd med Direktør for Østjyllands Brandvæsen om hændelsen skal fastholdes på driftsniveau 2, eller om der er behov for at nedsætte Kriseledelsen på driftsniveau 3.

Drift af beredskabet

Samspillet mellem det strategiske og det operationelle niveau i Aarhus Kommune er afgørende for, at der sker en koordineret og effektiv håndtering af en hændelse. Det følgende afsnit beskriver, hvordan der arbejdes sammen på de 3 driftsniveauer, hvilket også er illustreret i figur 5.

Figur 5: Drift af beredskabet på de tre driftsniveauer

På driftsniveau 1 håndteres driftsforstyrrelser i egen afdeling/forvaltning, og der er ikke behov for strategiske beslutninger.

På driftsniveau 2, hvor der kræves tværgående beslutninger og koordinering, vil en krisestab blive aktiveret. Afhængigt af situationens karakter kan det være på informationsniveau, hvor medlemmerne af staben telefonisk aftaler, hvilke tiltag der iværksættes eller ved et fysisk møde, hvor medlemmerne samles for at håndtere hændelsen. I begge tilfælde orienteres relevant direktør i Aarhus Kommune samt Østjyllands Brandvæsen løbende, således at der sikres en sammenhæng mellem de strategiske overvejelser og den operationelle indsats. Situationsafhængigt kan orienteringen variere fra en mail næst kommende hverdag til en akut opringning uden for normal arbejdstid.

Driftsniveau 3 omfatter alvorlige driftsforstyrrelser, hvor der skal træffes strategiske beslutninger. Aktiveringen af Kriseledelsen kan ligesom krisestabene ske på informationsniveau eller ved at medlemmerne fysisk samles.

Krisekommunikation

Ansvar for Aarhus Kommunes krisekommunikation følger ligeledes tre driftsniveauer. Kommunikationsansvaret på de tre driftsniveauer er illustreret i figur 6.

Krisekommunikationsteamet opgaver og procedurer fremgår af en særskilt *Indsatsplan for Krisekommunikation*.

Figur 6: Ansvar for krisekommunikation i Aarhus Kommune